

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 218.121 van 20 februari 2012
in de zaak A. 199.978/IX-7116**

In zake : Babik ALIEV
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Marc Sampermans
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Koningin Astridlaan 46
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 11 april 2011, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de minister van Justitie van 10 februari 2011 houdende weigering van de aanvraag van Babik Aliev tot naamsverandering van Aliev naar Akopian.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Adjunct-auditeur Frederic Eggermont heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 februari 2012.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Attaché Brecht Vandenberghe, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

Adjunct-auditeur Frederic Eggermont, gemachtigd om ter terechtzitting advies te verlenen, heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoeker dient op 26 augustus 2009 bij de minister van Justitie een verzoekschrift tot naamswijziging in teneinde zijn familienaam te laten veranderen van Aliev naar Akopian, zijnde de naam van zijn echtgenote. De verzoeker voert aan zich van moslim tot evangelist te hebben bekeerd en de naam Aliev niet langer te willen dragen omdat hij met die naam te veel problemen heeft.

3.2. Op 2 september 2009 meldt de bevoegde minister ontvangst van de aanvraag en verzoekt hij om bijkomende documenten. Daar de gevraagde informatie niet werd verkregen, stuurt de minister herinneringsbrieven op 30 juli 2010 en 28 september 2010. Uiteindelijk maakt de verzoeker de gevraagde informatie over bij brief van 4 oktober 2010.

3.3. Op 10 februari 2011 weigert de minister van Justitie de naamsverandering. Dit is de bestreden beslissing. Zij steunt op de volgende overwegingen:

“Onder verwijzing naar de in rubriek vermelde zaak heb ik de eer U mede te delen dat het toekennen van een naamsverandering krachtens de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, onderworpen is aan strikte voorwaarden.

Gelet op het principe van de vastheid van naam kan de naamsverandering slechts uitzonderlijk door Z.M. de Koning worden toegestaan en op voorwaarde dat het verzoek gesteund is op behoorlijk bewezen ernstige redenen; bovendien mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden (artikel 3, lid 2, van vermelde wet).

Tot slot wens ik te preciseren dat de toelating om van naam te veranderen wettelijk beschouwd wordt als een gunst verleend aan betrokkene en niet als een recht voor deze laatste.

Na een grondig onderzoek van uw dossier moet ik U tot mijn spijt meedelen dat er in uw geval geen afdoende ernstige motieven in de zin van bovenvermelde wet voorhanden bevonden zijn om aan Z.M. de Koning voor te stellen U toelating te verlenen uw naam te veranderen in die van ‘Akopian’. Overeenkomstig art. 38 (verandering van naam en voornaam) van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht, is de Belgische wetgeving van toepassing.

Het toestaan van de gevraagde naam zou strijdig zijn met de principes van het Belgisch recht inzake de naamgeving. Naar Belgisch recht oefent het huwelijk op zich geen invloed uit op de familienaam. De familienaam van de echtgenoten blijft bepaald door de afstamming. Dit belet uiteraard niet dat U de naam van de echtgenote zou mogen gebruiken in privaatrechtelijke aangelegenheden. Rechtspraak en rechtsleer beschouwen deze gewoonte als de uitdrukking van een recht (gebruiksrecht); elke echtgeno(o)t(e) heeft het recht zijn staat van huwelijk te laten blijken. Slechts het gebruik van de naam van de echtgeno(o)te in het beroeps- en handelsleven wordt in het primair huwelijksstelsel geregeld (art. 216, § 2, Burgerlijk Wetboek). Voor het gebruik in het burgerlijk leven bestaan geen wetgevende bepalingen. Het gebruik van de naam van de echtgenote is zeker geen absoluut recht en kan bijvoorbeeld verloren gaan na echtscheiding, of kan in het beroepsleven niet gebruikt worden zonder instemming van de andere echtgeno(o)te (PINTENS, W., NAAM, A.P.R., Gent, Story - Scientia, 1981, nr. 87; SENAËVE, P., Compendium van het personen- en familierecht, Leuven, Acco, 1995, I, nr. 224-232). Dit recht om de naam van de echtgenote te gebruiken mag niet verward worden met verzoeken waarbij de betrokken echtgenoot aan dit gebruik een officieel karakter zou willen geven. Aan een dergelijk verzoek kan geen gunstig gevolg gegeven worden, daar de familienaam van gehuwden bepaald wordt door de afstamming en niet door het huwelijk”.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Eerste exceptie

Standpunt van de partijen

4. De verwerende partij werpt een eerste exceptie van onontvankelijkheid van het beroep op, omdat het laattijdig werd ingediend. Deze exceptie steunt zij op de vaststelling dat de griffiestempel van de Raad van State op 28 april 2011 werd aangebracht, zodat het annulatieberoep buiten de wettelijke termijn werd ingediend.

5. De verzoeker repliceert dat de bestreden beslissing hem pas op 10 februari 2011 ter kennis werd gebracht, zodat het verzoekschrift tijdig werd ingediend op 7 april 2011.

Beoordeling

6. De bestreden beslissing dateert van 10 februari 2011, wat impliceert dat de verzoeker deze ten vroegste op 11 februari 2011 per aangetekende brief ontvangen kan hebben. Derhalve is het verzoekschrift, dat met een op 11 april 2011 ter post aangetekende brief werd verzonden, tijdig verstuurd. Bij het bepalen van de tijdigheid van het beroep wordt geen acht geslagen op de datum van de ontvangst van het verzoekschrift op de griffie van de Raad van State, maar wordt er enkel rekening gehouden met het postmerk van de aangetekende verzending van het verzoekschrift naar de Raad van State.

7. De eerste exceptie wordt verworpen.

Tweede exceptie

Standpunt van de verwerende partij

8. De verwerende partij werpt een tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid op, afgeleid uit de schending van artikel 2, § 1, 3°, van het algemeen procedurereglement. Zij laat gelden dat de verzoeker zich louter beroept op de schending van de vrijheid van godsdienst en de zorgvuldigheidsplicht juncto de motiveringsplicht, zonder evenwel uiteen te zetten op welke wijze de verwerende partij bij het nemen van de bestreden beslissing aan deze beginselen afbreuk zou hebben gedaan.

Beoordeling

9. Onder “middel” in de zin van artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, moet worden verstaan de voldoende duidelijke omschrijving van de geschonden geachte rechtsregel en van de wijze waarop die rechtsregel door de bestreden beslissing werd geschonden.

In het verzoekschrift wordt het enig middel als volgt omschreven:

“Het is een feit dat verzoeker in Armenië geboren en opgevoed werd.

Hij is christelijk gedoopt en opgevoed.

Hij is van Armenië naar België gevlucht omwille van godsdienstige redenen, daar hij in Armenië constant gepest werd met zijn moslim-familienaam.

Daarom kwam hij naar België, en wilde hij nog zijn familienaam aanpassen.

Evenwel werd door de FOD Justitie, dd. 10.02.2011, beslist, dat verzoeker niet in aanmerking komt voor een naamsverandering.

Dat de beslissing van de FOD Justitie evenwel dient gewijzigd te worden, daar er onvoldoende rekening werd gehouden met godsdienstige redenen.

Dat het middel bijgevolg ernstig is”.

10. Uit de omschrijving van het enig middel, zoals het door de verzoeker in zijn verzoekschrift wordt aangevoerd, blijkt dat de verzoeker de schending aanvoert van de motiveringsplicht, afgeleid uit de omstandigheid dat de verwerende partij niet is ingegaan op de door de verzoeker aangevoerde argumenten. De verwerende partij blijkt het middel in die zin begrepen en beantwoord te hebben.

Zij kan dan ook niet worden bijgetreden waar zij stelt dat het beroep onontvankelijk is bij gebrek aan een geldig middel.

11. De tweede exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

12. De verzoeker voert in een enig middel de schending aan van de vrijheid van godsdienst en van de zorgvuldigheidsplicht juncto de motiveringsplicht.

Hij laat gelden dat, hoewel hij in zijn verzoekschrift heeft aangegeven zijn naam te willen wijzigen wegens godsdienstige redenen, de verwerende partij met dit argument in de bestreden beslissing onvoldoende rekening heeft gehouden.

13. De verwerende partij repliceert in haar memorie van antwoord dat, om een naamsverandering te verkrijgen, moet worden voldaan aan twee voorwaarden: (1) het verzoek tot naamsverandering moet steunen op ernstige

redenen en (2) de gevraagde naam mag geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet schaden. Zij wijst erop dat de verzoeker zijn familienaam wenst te wijzigen in die van zijn echtgenote, terwijl het huwelijk naar Belgisch recht geen invloed heeft op de familienaam. Ook het feit dat de verzoeker zich heeft bekeerd van moslim tot evangelist werd door de verwerende partij niet weerhouden als een ernstige reden. Het inwilligen van het verzoek zou ertoe leiden dat de indruk wordt gewekt dat er een afstammingsband zou bestaan tussen de verzoeker en zijn echtgenote. De verzoeker toont bovendien niet aan dat hij aan de hand van de motieven van de bestreden beslissing niet kan nagaan dat het bestuur niet is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, dat het bestuur deze gegevens niet correct zou hebben beoordeeld of dat het bestuur op grond daarvan niet in redelijkheid tot de beslissing is gekomen.

Beoordeling

14. Artikel 2, eerste lid, van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, luidt als volgt:

“Elke persoon die enigerlei reden heeft om van naam of voornamen te veranderen, kan daartoe aan de Minister van Justitie een met redenen omkleed verzoek richten”.

Artikel 3, derde lid, van dezelfde wet, luidt als volgt:

“De Koning kan de naamsverandering uitzonderlijk toestaan indien hij van oordeel is dat het verzoek op ernstige redenen steunt en dat de gevraagde naam geen aanleiding geeft tot verwarring en de verzoeker of derden niet kan schaden”.

Uit die laatste bepaling blijkt dat om een naamsverandering te verkrijgen aan twee voorwaarden moet worden voldaan: enerzijds moet het verzoek tot naamsverandering op ernstige redenen steunen; anderzijds mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet schaden.

De onveranderlijkheid van de familienaam is immers noodzakelijk om personen doeltreffend te kunnen identificeren in hun sociale relaties en is een waarborg voor stabiliteit, die slechts bij wijze van uitzondering mag worden verstoord. Bij de parlementaire voorbereiding van voornoemde wet van 15 mei 1987 werd bevestigd dat de onveranderlijkheid van de naam de regel moet blijven en de naamsverandering de uitzondering. In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat tot de wet van 15 mei 1987 heeft geleid, werd immers gesteld:

“Daarentegen moet voor de verandering van naam de onveranderlijkheid de regel blijven en de verandering de uitzondering. Derhalve moeten de verzoeken, waarvan na onderzoek blijkt dat zij niet berusten op een ernstige reden, verworpen worden, zelfs als de gevraagde naam niemand schade berokkent” (Parl. St. Kamer 1983-84, nr. 966/1, 5).

Bij de bespreking van het ontwerp werd door de vertegenwoordiger van de minister onder meer verklaard: “De verandering van de naam moet op een duidelijk omschreven en ernstige reden steunen” (Parl. St. Senaat 1986-87, nr. 401/2, 8).

De Koning beschikt dienaangaande over een discretionaire bevoegdheid. Het komt de Raad van State niet toe om zich in de plaats van de overheid te stellen bij de beoordeling van de motieven op basis waarvan de naamsverandering al dan niet kan worden toegestaan. Hij kan wel nagaan of de beoordeling van de overheid steunt op feitelijk juiste en in rechte aanvaardbare motieven en of die beoordeling binnen de grenzen van de redelijkheid blijft.

15. In de aanvraag tot naamswijziging van 26 augustus 2009 stelt de verzoeker dat hij zich van moslim tot evangelist heeft bekeerd en de naam “Aliev” niet meer wenst te dragen, aangezien “[h]ij [...] daardoor te veel problemen [heeft]”. Hij verzoekt dan ook zijn familienaam te wijzigen tot “Akopian”, zijnde de familienaam van zijn echtgenote.

16. Vooreerst dient te worden vastgesteld dat de verzoeker in zijn aanvraag nalaat te verduidelijken wat er problematisch is om in België als evangelist de naam “Aliev” te dragen, hoewel artikel 2, eerste lid, van de wet van 15 mei 1987 uitdrukkelijk bepaalt dat het verzoek met redenen omkleed moet zijn. Derhalve kan de verwerende partij niet ten grieve worden geduid dat zij op deze “problematiek” niet verder is ingegaan.

Voor het overige wordt de bestreden beslissing voornamelijk gemotiveerd door de overweging dat het verzoek om de naam te dragen van de echtgenote niet kan worden aangenomen als een ernstige reden om de naamswijziging toe te staan, omdat aldus afbreuk wordt gedaan aan het in de wet verankerd beginsel van de vastheid van naam.

Deze redengeving steunt op feitelijk juiste en in rechte aanvaardbare motieven en is niet kennelijk onredelijk. De verwerende partij kon op grond van de aangehaalde motieven dan ook wettig beslissen om geen naamswijziging toe te staan.

17. Het middel is ongegrond in zoverre ermee de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel juncto het motiveringsbeginsel wordt aangevoerd.

18. In zoverre voorts de schending wordt aangevoerd van de vrijheid van godsdienst, wordt niet gepreciseerd waarin die schending bestaat.

Ambtshalve wordt vastgesteld dat het middel in zoverre onontvankelijk is.

19. Het enig middel kan niet worden aangenomen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 februari 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

André Vandendriessche